

SALLEN **DESAPAREGUT**

Ferran Sánchez Agustí

SALLENT DESAPAREGUT

 efadós®

Excm. Ajuntament
de la Vila de Sallent

SALLEN DESAPAREGUT

Col·lecció Catalunya Desapareguda

Primera edició: març 2018

© dels textos: Ferran Sánchez Agustí

© del pròleg: Anna Maria Fernández Garcia

© de la introducció: Montserrat Altarriba Vilarasau

© de les fotografies: diversos autors

© de l'edició: Editorial Efadós

© de la col·lecció Catalunya Desapareguda: Editorial Efadós

EDITORIAL EFADÓS

Carrer d'Edison, 3 - Nau A
Polígon industrial les Torrenteres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

Idea original, disseny i fotocomposició:

Editorial Efadós

Col·laboració:

Ajuntament de Sallent

Amb el suport:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de Cultura**

Assessorament lingüístic:

M. Neus Doncel Saumell

Fotografia de portada:

Sebastià Llenas / Biblioteca Sant Antoni M. Claret

Fotografia de la portadella:

Sebastià Llenas / Biblioteca Sant Antoni M. Claret

ISBN 978-84-16547-22-7

DL B 7575-2018

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics) - www.cedro.org

Índex

Pàg. 6

PRESENTACIÓ

Anna Maria Fernández

Pàg. 8

INTRODUCCIÓ

Montserrat Altarriba

Pàg. 14

TRADICIÓ

Crònica de costums

Pàg. 86

TREBALL

Evocació nostàlgica

Pàg. 136

EFEMÈRIDES

Anecdolari d'esdeveniments

Pàg. 184

ÍNDEX ALFABÈTIC

Presentació

ANNA MARIA FERNÁNDEZ

Regidora de Cultura de l'Ajuntament de Sallent

El caràcter és el conjunt de qualitats o de circumstàncies per les quals una cosa es distingeix de les altres, i el d'un poble es conforma en el dia a dia a través d'efemèrides, tradicions, festes, edificacions i indústries que singularitzen la seva geografia... i la seva gent, cosa que fa que tingui una identitat pròpia.

Sallent ha estat pioner en molts sectors, amb una visió de futur i un esperit emprenedor que ens ha atorgat una riquesa cultural i social important. Un clar exemple d'això és haver estat el

primer poble de la província de Barcelona a aixecar una Biblioteca Popular amb l'ajut de la Mancomunitat, però, entre d'altres raons, perquè ja disposava amb anterioritat d'una petita Biblioteca Municipal. Recordar els nostres orígens ens permetrà no perdre la nostra identitat ni el nostre sentit de pertinença a un territori.

Ferran Sánchez Agustí ens mostra a *Sallent desaparegut* una part d'aquest tarannà que converteix la nostra població en una vila genuïna. El mestre que em va acompanyar durant l'educació primària ens transmet els seus coneixements per tal de mostrar-nos d'on venim i qui som. Els nostres camins s'han retrobat després de molts

anys per tal d'aportar el nostre òbol a la vida cultural de Sallent, ell, des de la seva faceta historiogràfica, i una servidora, com a regidora.

Aquest és un viatge al nostre passat, fins a les nostres arrels, les que han bastit el nostre caràcter, a través dels mots de l'autor i del recull gràfic de molts moments viscuts captats per càmeres d'alguns sallentins, i dels quals ara tothom podrà gaudir en aquest volum de la col·lecció Catalunya Desapareguda.

Una ciutat, un poble, és un entorn físic, però també les dones i els homes que l'habiten i han forjat el seu caràcter. Una personalitat que, en el cas de Sallent, sorgeix del seu esperit treballador, religiós, republicà, llibertari, festiu, amb un grau associatiu cultural extraordinari... Tot això, els lectors podran anar-ho descobrint en les pàgines d'aquest llibre.

JOAN LLADÓ / Fons JOAN LLADÓ CRUSELLAS

Introducció

MONTSERRAT ALTARRIBA VILARASAU

Poetessa

He llegit recentment una dedicatòria de l'escriptor i filòleg Josep M. Fonalleras que deia: «Només la memòria acull la realitat».

És evident; els humans som memòria que cal estimular per recordar l'aprenentatge i activar els records. Llegiu, si no, la reflexió del filòsof Emilio Lledó, que ens diu: «Un no pot ser més que la seva pròpia memòria».

Aquestes cites m'han semblat adients per començar la introducció de l'obra *Sallent desaparegut* que ens ofereix l'erudit historiador Ferran Sánchez Agustí, fill de Sallent i autor del llibre de memòria històrica que teniu a les mans. Aquest és una petita joia que ens endinsa en un recorregut pels annals del poble

que transcorren des de finals del segle XIX fins al tercer quart del segle XX, posant vida a la paraula per transportar-nos, dins d'un context històric i fotogràfic, als esdeveniments del passat.

Climent Forner, escriptor i poeta, ens comenta en un pròleg seu: «qui perd la memòria deixa d'existir»; nosaltres ens hem de felicitar perquè no ens trobarem mai en aquesta situació, almenys mentre tinguem literats amb l'esperit d'investigació i de recerca tan vàlids i tenaços com l'historiògraf que avui ens ofereix el seu últim treball.

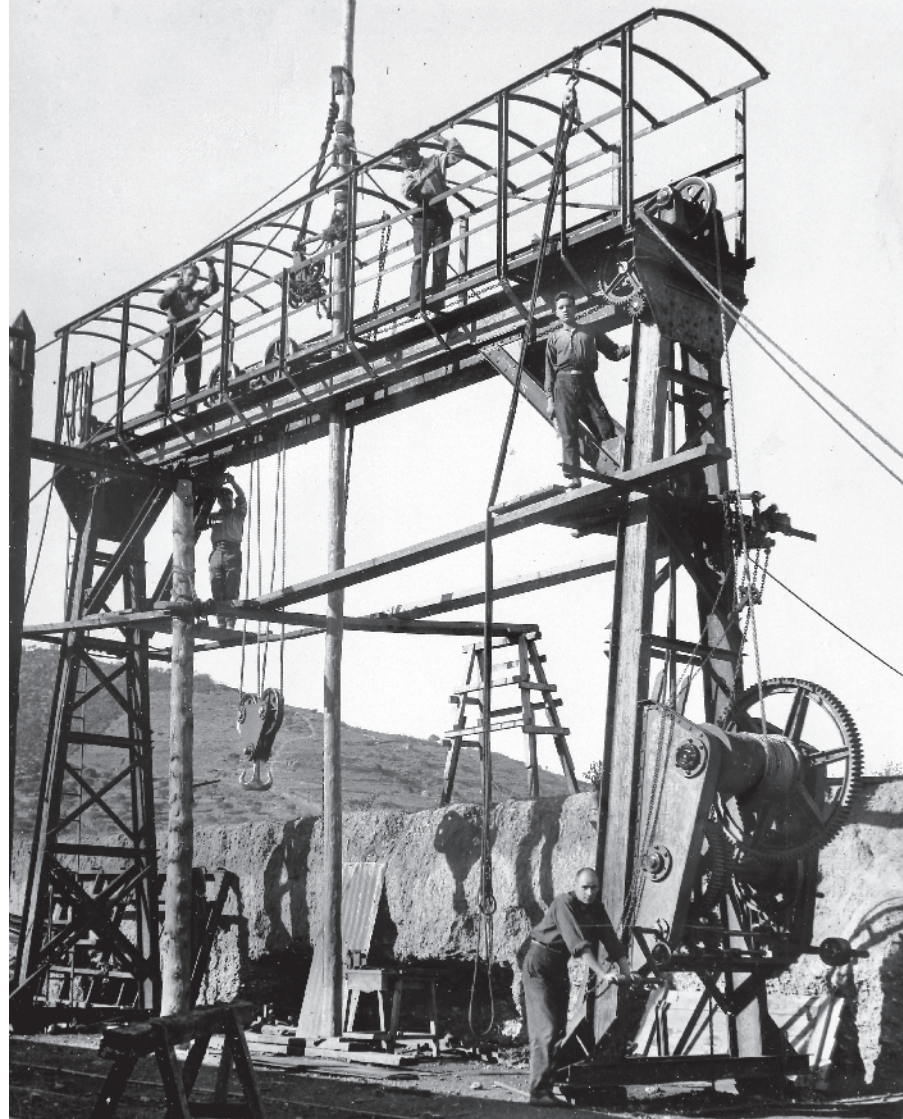
L'escriptor, molt intel·ligentment, s'ha esplaiat amb la interacció d'imatge i prosa articulant ambdós mitjans d'expressió, i conjuntant en un mateix diàleg una comprensió total de l'obra. Un treball pacient i acurat, amb la

SEBASTIÀ LLENAS / BIBLIOTECA SANT ANTONI M. CLARET

SANT ANTONI ABAT I SANT ELOI

A la pàgina anterior, gent expectant a la Carretera el 29 de juny del 1918 per veure un genet a cavall que provava d'agafar el que penjava enmig de la corda amb un pal a manera de llança amb motiu de la celebració de la festa dels Elois o de Sant Antoni Abat, invocat per a la salut del bestiar en aquell Sallent d'agricultors, traginers i paraires durant segles. En aquesta pàgina, pont grua sobre rails per carregar i descarregar, fabricat a Construccions Metàl·liques del Llobregat, que celebrava festa, com tot el ram metal·lúrgic, per Sant Eloi, aquell ferrer que de petit era noi, de mitjà va ser manyà i, quan es va fer gran, el van fer sant

AUTOR DESCONEGUT / Col·lecció JOSEP ALMIRALL BAJONA

documentació veraç i explícita de tots els moments plasmat en les vivències inèdites del temps pretèrit.

Us delectarà descobrir el pas dels nostres avantpassats en moltes de les manifestacions culturals, polítiques, festes paganes o religioses, tradicions i treball, moments únics i irrepetibles que conformen una trajectòria cronològica humana i social sense precedents.

En una trobada amb ell per posar-me al dia de les indagacions portades a terme, i per poder admirar el magnífic fons fotogràfic que ha anat recollint per portar a cap el llibret esmentat, he pogut ressaltar la profunda influència religiosa de l'època per les fotografies que, amb escreix, han arribat a les seves mans. Es troben en aquest apartat: l'apòstol Claret, el Sant Crist de Sant Bernat, la Capella Sixtina de Cabrianes, la Verge de Fàtima, entre d'altres.

Pareu-hi esment: de ben segur que el seu contingut us sorprendrà amb una interessant miscel·lània d'anècdotes, algunes de les quals guarden similitud amb les

circumstàncies de la nostra societat catalana actual. Hi trobareu efemèrides polítiques, amb els personatges més rellevants, com Isabel de Borbó, *La Chata*, que, després de coronar la Verge de Queralt, va venir a Sallent a visitar la Casa Natal de sant Antoni Maria Claret, o Lluís Companys fent una passejada per la Mina. També podreu admirar l'Om de la Llibertat de cal Caticó de Cabrianes, plantat per celebrar la Primera República, i que va sobreviure fins a veure proclamada la Segona República, etc.

Tot un ventall molt variat i enriquidor extret d'una tria escollida d'acord amb la qualitat de la imatge, l'interès i el fet que totes les fotografies són el testimoni de la idiosincràsia dels sallentins i les sallentines.

Gaudim-ne, doncs, llegint i comentant les vicissituds de la nostra nissaga, dels seus somnis, sentint com glateix encara el pols de la gent a la pell d'aquestes pàgines, i no oblideu que som el que som gràcies a ells i a elles, i al seu bon fer. Sallent s'ho mereix!

SALLENT, 1883

Cal Paueta és la casa de tres pisos i sis balconades, desapareguda, que sobresurt a la part superior esquerra de la primera postal sallentina coneguda, del 1883. Aleshores ja gallejaven les xemeneies de les fàbriques i el fortí de la Rampinya, construït el 1837, durant la guerra dels Set Anys, conservava el teulat. Encara era dempeus el campanar de l'església parroquial, de fàbrica romànica, predecessor de l'actual, d'estil neogòtic, començat el 1884 i acabat el 1889, i als camps de Palau –a la part inferior dreta– encara no hi havia cap edificació referent contemporània, com la Biblioteca, el Parc, les Escoles o la plaça sobre la Riereta.

SEBASTIÀ LLENAS / FONS EL CARRILET

TRADICIÓ

Crònica de costums

El recorregut per la tradició religiosa, força semblant a la viscuda arreu de la geografia catalana, és un exercici per refrescar la memòria i presentar una vila carregada de les més pures essències cristianes del país. Pel que fa a la tradició festiva, es pot comprovar, amb una comparació actual, que no ha disminuït; en tot cas ha variat en el format, però Salient continua essent el poble que més festes i saraus celebra, i alguns, d'una manera d'allò més solemnitzada en molts quilòmetres a la rodona. La fama és, doncs, justificada i ve de lluny. Un altre objectiu és bàsicament pedagògic, ja que la present remembrança de costums perduts o transformats pel pas del temps pot ser d'una gran utilitat com a punt de partida per als treballs escolars de recerca oral i documental a primària i secundària. I també pot servir per desempolsar a la llum del record l'àlbum de fotografies familiars, a la vora del foc, en el sentit més bucòlic i sentimental de l'expressió.